nieuws

Nieuw rapport zet vraagtekens bij Nederlandse stikstofaanpak

nieuws

De stikstofuitstoot in Nederland moet sterker dalen dan eerder gedacht om in 2035 de vooropgestelde normen te halen, stelt een nieuw rapport. “Door als wettelijk doel de neerslag van stikstof op natuur te nemen in plaats van een reductie van de stikstofuitstoot, wordt bestendig beleid onmogelijk”, schrijft hoofdredacteur Dick Veerman van de Nederlandse website Foodlog.

19 JUNI 2024

Griet Lemaire

Lees meer over:
stikstof

Nieuwe inzichten en data

Het Nederlandse Rijksinstituut Volksgezondheid en Milieu (RIVM) kwam vorige week met een nieuw rapport waaruit blijkt dat de stikstofuitstoot sterker moet dalen dan eerder gedacht om in 2035 aan de norm te voldoen die in de Wet stikstofreductie en natuurverbetering, afgekort Wsn, staat. Dat concludeert RIVM nadat het nieuwe wetenschappelijke inzichten over de uitstoot en neerslag van stikstof en andere nieuwe data heeft verwerkt in de stikstofberekeningen.

Op vandaag heeft Nederland een Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) dat vastlegt hoeveel de stikstofuitstoot moet gereduceerd worden om het wettelijk doel te bereiken. Volgens dat doel moet 74 procent van de natuurgebieden tegen 2035 onder de kritische depositiewaarde (KDW) uitkomen. Deze waarde geeft aan hoeveel stikstof er op een natuurgebied mag neerslaan zonder dat er significante schade aan de natuur is.

Op basis van de beoogde reductie van de stikstofuitstoot die in het Nationaal Programma is vastgelegd en met de nieuwe data, zou maar 40 procent van de natuurgebieden onder de KDW gaan. “Om het wettelijke doel van 74 procent alsnog te halen, is een forse aanvullende daling van de uitstoot nodig”, aldus RIVM. “De stikstofneerslag moet hiervoor dalen naar gemiddeld ongeveer 850 mol per hectare per jaar.” In 2021 was de stikstofneerslag in Nederland gemiddeld ongeveer 1440 mol per hectare per jaar. Als de NPLG-doelen voor de stikstofuitstoot worden gehaald, dan zou de stikstofneerslag gemiddeld ongeveer 1040 mol per hectare per jaar bedragen.

Model krijgt kracht van wet

duiding

Hoe werken de modellen achter het Vlaams stikstofdepositiebeleid?

20 NOVEMBER 2023

Dick Veerman, hoofdredacteur van nieuws- en discussieplatform Foodlog, was in het verleden al scherp voor het stikstofbeleid van de Nederlandse regering en uit nu opnieuw forse kritiek. “De aanvullende maatregelen die volgens het RIVM-rapport nodig zijn, zijn het gevolg van een papieren exercitie”, zo meent hij.
Veerman verwijst daarbij naar de manier waarop de nieuwe wetenschappelijke inzichten tot stand komen. “In een laboratoriumopstelling testen onderzoekers de stikstofgevoeligheid van de flora die ze uitkiezen als representatief voor natuurgebieden. Ze stellen overbemestingsgrenzen vast. RIVM-medewerkers voeren de getallen die daaruit resulteren door in een model dat de overheid in de wet heeft verankerd. Als de getallen fouten of afwijkingen bevatten - door de labo-opstelling kunnen ze niet representatief zijn voor de natuur zelf - waarover de meningen wetenschappelijk kunnen verschillen, dan komen ze toch in het model en daarmee krijgen ze direct kracht van wet. Weinig onderzoek heeft zo'n directe invloed op de samenleving”, stelt hij.

> **Was het wettelijke doel de reductie van uitstoot geweest, dan zou er een bestendig beleid mogelijk zijn geweest waar boeren en andere ondernemers zich aan kunnen vasthouden. Nu is het opeens paniek**
>
> Dick Veerman - Hoofdredacteur Foodlog

De Foodlog-hoofdredacteur hekelt daarbij ook de keuze voor een stikstofdepositiebeleid in plaats van een beleid gebaseerd op stikstofuitstoot. Nochtans werd de regering wel in die richting geadviseerd door Johan Remkes die zowel als adviseur en als bemiddelaar in de Nederlandse stikstofcrisis werd aangesteld. Remkes stelde voor om de stikstofuitstoot tegen 2030 met 50 procent te reduceren. Dat zou volgens de modellen resulteren in 74 procent van de Nederlandse natuur die tegen dan vrij van stikstofoverschot zou zijn.
“Het realiseren van dat doel is de verantwoordelijkheid van de overheid”, meent Veerman. “De emissieverlaging is de verantwoordelijkheid van bedrijven. Bestuurlijk een goede taakverdeling wat emissies zijn de enige factor die bedrijven binnen hun eigen macht kunnen realiseren.” Toch koos het toenmalige kabinet anders. “Het verschoof het doeljaar naar 2035 en ging niet uit van uitstoot maar van depositie op natuurgebieden. Daar maakte het de bedrijven direct verantwoordelijk voor. Een onzinnige keuze”, klinkt het scherp op Foodlog.
Volgens Veerman zitten het kabinet en de politiek nu “met de gebakken peren”. “Was het wettelijke doel de reductie van uitstoot geweest, dan zou er een bestendig beleid mogelijk zijn geweest waar boeren en andere ondernemers zich aan zouden kunnen vasthouden. Nu is het opeens paniek, want de reductie moet veel verder omlaag en mogelijk ook sneller omdat de wet dat voorschrijft. Er zijn nu twee keuzen: of de wet aanpassen of de maatregelen nemen. Het laatste is natuurlijk geen optie”, stelt hij.
RIVM schat immers dat de uitstoot in de landbouw met 60 tot 80 procent moet dalen om de doelstelling te halen. Dit is aanzienlijk hoger dan de eerdere doelstelling van 50 procent.

nieuws

Schiphol koopt opnieuw stikstofrechten van Nederlandse landbouwers

22 APRIL 2024

Landbouw versus luchtvaart

“De natuur staat diep in het rood. Voor een gezonde en sterke natuur zijn extra maatregelen nodig”, zo zei ontslagnemend Nederlands stikstof- en natuurminister Christianne van der Wal in een reactie op het nieuwe rapport van RIVM. “Het rapport toont de omvang aan van wat nodig is. De conclusies liegen er niet om.” Volgens van der Wal wordt dit een belangrijke taak van het nieuwe kabinet omdat deze extra maatregelen zal moeten nemen.
Nochtans kwamen de nieuwe getallen uit de labo-opstelling vorig jaar al naar buiten. Toen zei de minister dat “de grote fluctuaties in de cijfers laat zien dat het sturen op de KDW een bemoeilijkende factor is voor consistent beleid” en dat “deze fluctuaties zorgen voor ongewenste onzekerheid bij boeren en andere ondernemers”. Volgens Veerman geeft ze met die woorden eigenlijk aan dat een beleid dat op depositie stuurt, voor ondernemers zinloos en onterecht is.
Daarnaast is er ook veel onbegrip over de beslissing van ontslagnemend minister van der Wal om Eindhoven Airport vrij te stellen van een natuurvergunning. Wel krijgt de luchthaven een bovengrens opgelegd voor de uitstoot van stikstof. Ook het vliegveld van Rotterdam zou volgens van der Wal geen natuurvergunning nodig hebben. Ze wijst erop dat de aanvragen die beide luchthavens

hebben ingediend voor een natuurvergunning gelijk staan aan de al bestaande Europese rechten die in 1994 zijn vastgesteld. Daarom is er volgens haar geen sprake van vergunningsplicht.
“Boeren pakt ze streng aan, luchthavens geeft ze alle ruimte”, schrijft Veerman. Hij verwijst daarmee naar de vergunning die de luchthaven van Schiphol eerder al kreeg op basis van soepele stikstofregels. Dat zorgde voor heel wat controverse in de Nederlandse Tweede Kamer. Er wordt verwacht dat natuurorganisaties deze beslissingen zullen aanvechten waardoor de dossiers opnieuw op de tafel van het nieuwe kabinet zullen belanden.

Maakt Vlaanderen wel de overstap naar een uitstootbeleid?

Net als in Nederland werkt ook Vlaanderen met een depositiebeleid. Toen de Vlaamse regering een akkoord bereikte over het stikstofakkoord, gaf cd&v meteen aan dat dit maar een tijdelijk beleid zou worden. Voor 2030 wou de partij de switch maken naar een uitstootbeleid. Het kreeg daarbij de steun van Open Vld dat, net als cd&v, de onvolkomenheden van het afgeklopte akkoord erkende.
Die omvorming van een depositie- naar een emissiebeleid voor stikstof is momenteel één van de heikele thema’s in de onderhandelingen voor de vorming van een Vlaamse regering. Nu Open Vld een verkiezingsnederlaag leed en voor de oppositie koos, zitten N-VA, Vooruit en cd&v samen rond te tafel. N-VA gaf voor de verkiezingen gemengde signalen over stikstof. Lange tijd gaf de partij aan dat een heronderhandeling van het stikstofdossier niet aan de orde was, maar vlak voor de verkiezingen liet Vlaams omgevingsminister Zuhal Demir (N-VA) dan toch een opening. In het partijprogramma staat dan weer dat de volgende regering moet "onderzoeken" of er kan worden overgeschakeld van een depositie- naar een emissiebeleid.
Voor cd&v is die omschakeling wel een speerpunt en dat wordt ook zo benoemd in het partijprogramma. Voorzitter Sammy Mahdi gaf dinsdag nog aan dat de onderhandelingsnota die informateur Bart De Wever (N-VA) had opgesteld nog verschillende onvolkomenheden had. Hij verwees daarmee onder meer naar landbouw, maar ging daarbij niet dieper in op het stikstofdossier.
Vooruit toonde zich in het verleden al voorstander van de stikstofaanpak van de Vlaamse regering en de partij gaf ook aan dat het bij het tweede akkoord, dat uiteindelijk nog werd herzien, een wisselmeerderheid wou leveren, moest dat nodig zijn. In het verkiezingsprogramma weidt Vooruit niet echt uit over de stikstofproblematiek. Nadat De Wever zijn onderhandelingsnota op tafel legde, liet Conner Rousseau wel optekenen dat er “rond klimaat, openbaar vervoer en stikstof een duidelijk signaal moet komen dat Vlaanderen ambitieus is”.

Uitgelicht

Nederlandse minister versoepelde stikstofregels voor Schiphol

nieuws

De Nederlandse minister van Natuur en Stikstof, Christianne van der Wal (VVD) heeft ondanks een negatief advies van haar hoogste stikstofambtenaar de stikstofregels voor Schip...

30 APRIL 2024

Lees meer

Bron: Foodlog / eigen berichtgeving

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |